

Силабус навчальної дисципліни «Фінанси»

	<p>Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень (денна та заочна форми навчання)</p> <p>Освітньо-професійна програма «Економічна кібернетика»</p> <p>Рік навчання: 2</p> <p>Семестр: 3</p> <p>Кількість кредитів: 3</p> <p>Обсяг: загальний обсяг дисципліни 90 год.: лекції – 24 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 44 год., інд. роб. – 2 год</p> <p>Мова викладання: українська</p> <p>Підсумковий контроль – диференційований залік</p> <p>Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття, самостійна робота, індивідуально-консультаційна робота</p>
Назва курсу	Фінанси
Викладач	Мельничук Ганна Сергіївна, к.е.н., доцент
Контактний тел.	+380506578648
E-mail:	anuta-m@ukr.net
Електронна версія курсу	
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю Онлайн-консультації за попередньою домовленістю anuta-m@ukr.net

1. Коротка анотація курсу. За умов ринкових відносин фінанси використовуються державою як ефективний регулятор усіх сфер економічного життя суспільства, вони формують його життєздатність, потенціал, забезпечуючи при цьому нормальне функціонування процесу розширеного відтворення, економічне зростання та соціальний розвиток. Дисципліна «Фінанси» орієнтує здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньо – професійної програми «Економіка підприємства» на практичну діяльність у сфері управління публічними фінансами та реального сектору економіки, що сприятиме підготовці нової генерації фінансистів – фахівців, здатних розв’язувати складні макроекономічні проблеми трансформаційної економіки України.

Мета навчальної дисципліни. Метою навчальної дисципліни «Фінанси» є формування у здобувачів освіти цілісної системи знань про сутність і форми прояву фінансів, оптимізацію фінансових відносин у суспільстві склад і структуру фінансової системи, засади формування сфер і ланок фінансової системи.

Завдання навчальної дисципліни: розуміння економічної природи, суті та характерних ознак фінансів, їх об'єктивної необхідності, зв'язку з іншими економічними категоріями, взаємодія сфер і ланок фінансової системи та їх роль у економічній системі держави; з'ясування економічної природи засад фінансової політики держави та розуміння механізму її реалізації; розуміння економічної сутності податків як базової фінансової категорії, їх об'єктивне призначення як фінансового підґрунтя існування держави та інструменту перерозподілу ВВП; вивчення теоретико-правових засад формування і використання бюджету держави; бюджетного устрою бюджетної системи, бюджетного процесу, економічної суті бюджетного дефіциту.

2. Формат курсу – очний, дистанційний та змішаний. Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо- та відео-, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни.

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність працювати в команді.

Здатність працювати автономно. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

4. Результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

- визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.

- знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.

- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

5. Обсяг курсу для денної форми навчання.

Вид заняття	Загальна кількість годин
	Денна форма навчання
лекції	24 год.
семінарські заняття	20 год.
самостійна робота	44 год.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання. У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з викладачем з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу Internet), доступ до платформи MOODLE ДПУ, та оргтехніку для комунікації з викладачем та підготовки (друку) рефератів, проектів та інших письмових робіт.

6. Політика курсу.

Політика щодо академічної доброчесності визначається в «Кодексі академічної доброчесності Державного податкового університету» (Наказ ДПУ від 05.07.2023 р. № 812).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних

потреб і можливостей); посилання на джерела інформації; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

7. Схеми дисципліни

Год./лек./сем.	Тема	Форма заняття та методи*	Результати навчання	Вага оцінок (к-ть балів)
6 год	Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	3 б.
4 год	Тема 2. Цифрові фінанси	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.	2 б.
4 год	Тема 3. Фінансове право і фінансова політика	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем	3 б.
4 год	Тема 4. Бюджет. Бюджетна система	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.	3 б.
6 год	Тема 5. Податки. Податкова система	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.	6 б.
4 год	Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні	3 б.

			підприємств різних організаційно-правових форм власності.	
4 год	Тема 7. Фінанси домогосподарств	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	2 б.
4 год	Тема 8. Страхування. Страхувальний ринок	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.	2 б.
4 год	Тема 9. Фінансовий ринок	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	3 б.
4 год	Тема 10. Міжнародні фінанси	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семинар:</i> Тести, робота в групах, дискусія, усне опитування, підготовка презентації за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	

Методи навчання – способи досягнення навчальної мети, система послідовних взаємодій викладача й здобувачів вищої освіти, які забезпечують засвоєння змісту.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

– словесні, наочні, практичні методи – індуктивний та дедуктивний методи;

– творчі, проблемно-пошукові методи;

– індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача, самостійна робота.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: метод стимулювання обов'язку та відповідальності.

Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: метод усного контролю; письмовий контроль; тестові методи; контрольна перевірка; екзамен.

Форма організації занять: навчальний процес здійснюється у таких формах, як класичні лекції, лекції-бесіди, лекції-консультації, тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання практичних завдань, тренінги, складання конспекту із завдань, що винесені на самостійну роботу тощо.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Контрольні заходи включають в себе:

– поточний контроль знань, що здійснюється протягом семестру під час проведення семінарських, індивідуальних занять, а також самостійної роботи та є засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Проводиться у формі усного опитування,

письмових тестів, вирішення практичних завдань, захисту індивідуальної роботи, експрес-опитування;

– модульний контроль знань, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Проводиться у формі модульної контрольної роботи – (колоквіум);

– підсумковий контроль знань: проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом та графіком освітнього процесу.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Фінанси» за умови, якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни.

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: семінарська робота: 30% загальної кількості балів; завдання самостійної/індивідуальної роботи: 20% загальної кількості балів; екзамен: 50% загальної кількості балів.

Розподіл балів з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Модулі	Модуль 1 - (22 бали)					Контрольний захід №1	Залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу =50 балів + 50 балів (екзамен)	
Загальна кількість балів за модулем	17								5
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5				
Відповідь на семінарському занятті	3	2	3	3	6				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Модуль 2 - (28 балів)					Контрольний захід №2			
Загальна кількість балів за модулем	13								5
Теми	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10				
Відповідь на семінарських заняттях	3	2	2	3	3				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуальна робота	5								
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання MOODLE ДПУ	5								

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
---------------------------	---------------	----------------------	-------------------------------

шкалою			
90-100	A	відмінно	відмінно
80-89	B	дуже добре	добре
70-79	C	добре	
60-69	D	задовільно	задовільно
50-59	E	достатньо	
35-49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – у межах 30% від звичайної оцінки. Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції факультету податкової справи, обліку та аудиту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру /екзамен – 50/50 %
Вимоги до письмової роботи	Під час оцінювання роботи враховуються питання, винесені на самостійне опрацювання. Письмова робота повинна бути написана самостійно, без використання шахрайських методів.
Семінарські заняття	Заняття проводяться здобувачами вищої освіти згідно з розкладом занять у відповідності з планами занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу, демонстрація практичних навичок, тощо. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі екзамену. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Максимальна кількість балів – 50, яку може набрати здобувач під час поточної навчальної діяльності. Загальна кількість балів з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, та балів, отриманих за результатами екзамену. Максимальна сума за семестр складає 100 балів.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Бюджетна система: підручник/ за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 624 с.
2. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с. URL: <http://surl.li/fpvup>

3. Першко Л.О., Ріппа М.Б. Фінанси: навч. посібник. – Київ.: ПВНЗ «ІЕЕП», 2019. – 388с.
URL: <https://ieep.org.ua/wp-content/uploads/lib/finance.pdf>.

4. Пріоритети розвитку фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів: монографія / Л. Л. Гриценко, І. М. Боярко, Т. А. Васильєва та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук Л. Л. Гриценко. Суми : Сумський державний університет, 2021. 379 с. URL: <http://surl.li/fpvob>

5. Розвиток ринку фінансових послуг в умовах становлення цифрової економіки: колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. В. Дубини. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2022. 290 с.

Допоміжна:

1. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті (Теоретична концептуалізація наукова проблематика державних фінансів). Львів: Каменяр, 2000. 303 с.

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-17 та редакції від 01.01.2018 URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456>.

3. Конкурентоспроможність страхового ринку України в умовах активізації глобалізаційних процесів: колективна монографія [текст] / за матеріалами праць наукової групи і науковою редакцією д-ра екон. наук, проф. Л. В. Шірінян. – К. : Видавництво Ліра-К, 2020. – 404 с

4. Єрешко Ю.О., Товмасян В.Р. Теорія фінансової політики підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 15-16. С. 63–68.

5. Телегін В.В. Еволюція формування сутності фінансових ресурсів. Ефективна економіка. 2020. №11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2020/206.pdf

6. Грінько І. М. Міжнародні фінанси: навчальний посібник для студентів, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізацією «Міжнародна економіка» за денною формою навчання / І. М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.

7. Модернізація державних фінансів України у контексті європейського вибору: монографія / наук. ред. І. О. Лютого, В. Б. Тропіної. Чернігів: ЧНТУ, 2019. 312 с.

8. Податкові системи зарубіжних країн: навчальний посібник В.Л.Андрущенко, Т.В.Тучак.- Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. - 201 с.

9. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>

10. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с. URL: <http://surl.li/fpvup>

11. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.

12. Фінансова політика держави: монографія М. Д. Пасічний. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>

4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about>

5. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://www.treasury.gov.ua>

6. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <https://www.google.com/>

7. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>

Міжнародні видання:

1. Agrawal, David R.; Bütikofer, Aline (2022) : Public finance in the era of the COVID-19 crisis, GLO Discussion Paper, No. 1176, Global Labor Organization (GLO), Essen. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/265058/1/GLO-DP-1176.pdf>
2. Ding Xin, Tetiana Koliada, Ganna Muzychenko. Assessment of the impact of budget decentralization on sustainable development of territorial communities in Ukrain. 2021. №4. Baltic Journal of Economic Studies. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1255/1295>
3. Dmytro Lyvch Budget tagging of the ukrainian budget system with sustainable development goals. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/UNDP-BSDGsReport-EN_v03.pdf
4. *Mariya Yurevna Zanizdr* Carbon intensity of the Ukrainian industry: current state and foresight. Economy of Industry. URL: <http://ojs.econindustry.org/index.php/ep/article/view/241>
5. Maxime Desmarais-Tremblay, Marianne Johnson, Richard Sturn. From public finance to public economics. The european journal of the history of economic thought. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/09672567.2023.2248323?needAccess=true>